

השיחה השבועית

מפי הרב אפרים כחלון שליט"א

שופטים

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשֶׁת שׁוֹפְטִים

פְּרִשֶׁת שׁוֹפְטִים אַתָּה לֹא עוֹשֶׂה כָּלוּם

חִיּוּב הָעֲמֻדַת הַדִּינִים

”שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֶּן לָהֶם בְּכָל שְׁעָרֶיךָ” (דברים טז, יח), הַצְּוִי הָאֱלֹקִי לְבוֹא וּלְמַנּוֹת שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים שִׁישְׁפְּטוּ אֶת הָעָם מִשִּׁפְּט צֶדֶק, זֶהוּ צְוִי שְׁגָם אֲמוֹת הָעוֹלָם מְחִיבִים בּוֹ, לְהַעֲמִיד דִּינִים (סנהדרין דף נו ע”א).

וּכְבָר הִבְאֵנוּ בְּשִׁעוּרִים הַקּוּדְמִים (פְּרִשֶׁת דְּבָרִים) שֶׁכָּל דִּינֵי הַתּוֹרָה בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ זֶה כְּשֵׁי שׁ חֶסְרוֹן בְּאֲמוּנָה וְלֹא חַיִּים בְּבִטְחוֹן מְחֻלָּט בְּבוֹרָא (עֲמוּד הַעֲבוּדָה דְרוֹשׁ הַבִּטְחוֹן אוֹת יג), כִּי אִם הָאָדָם יוֹדֵעַ שְׂאִין מִי שִׁיכוֹל לְהַזִּיק לוֹ בְּלֹא רִצּוֹן הַבוֹרָא, הוּא לֹא מְתוֹכַח עִם אַף אֶחָד.

הֶרֶב קַרְלִיץ וְהַשְׁכֵּן

יֵשׁ סְפוּר מְעַנֵּין עַל הַגָּאוֹן רַבֵּי גָּסִים קַרְלִיץ וְצ”ל, שִׁיוֹם אֶחָד הִגִּיעַ אֵלָיו יְהוּדֵי שְׁגָר בְּקִרְבָּתוֹ, שְׂאָמַר לוֹ שֶׁמִּפְּיֹן שִׁצְבָּעוּ בְּפִית שָׁל הֶרֶב וְשִׁפְכוּ אֶת הַצְּבָע בְּפִיּוֹב זֶה גָּרַם לְסִתִּימָה, וְהוּא הִבִּיא מִיִּשְׁהוּ לְתַקּוֹן, וְהַתְּקוּן עוֹלָה 600 שְׁקָל, וְהוּא מְבַקֵּשׁ שֶׁהֶרֶב יִשְׁלָם.

הֶרֶב מִיָּד הוֹצִיא כֶּסֶף וְשִׁלָּם לוֹ.

כְּשִׁי צָא אוֹתוֹ יְהוּדֵי שְׂאָל אֶחָד מִתְּלַמִּידָיו שֶׁהִיָּה שָׁם: ”לְמָה הֶרֶב לֹא נִסָּה לְהַתּוֹכַח, לְבָרַר יוֹתֵר, כִּכָּה לְשִׁלָּם סֶתָם?”

אתה לא עושה כלום

אמר לו רבי נסים: היו לו שלש סבות למה לא לשלם לו. הסבה הראשונה, שגם אם שופכים צבע לביוב זה לא עושה סתימה כזו. הסבה השנייה, אותו יהודי גר בבנין ממולנו, ואני יודע שהביוב שלנו לא משתף בכלל. והסבה השלישית, לא צבענו את הבית...”

התלמיד התפלא: “אז למה הרב שלם?”

אמר לו רבי נסים: “המחיר ששלמתי שזה שכנות טובה.”

ועמק הענין: אם אתה יודע וחי בצורה כזו שהכסף מגיע ברצון הבורא, כל פעולה שהיא ראויה ומשמחת את הבורא אתה עושה אותה. ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך (אבות ב, יד).

אסור לפחד במלחמה

בהמשך הפרשה אומרת התורה: “כי תצא למלחמה על איבך וראית סוס ורכב עם רב ממך, לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך המעלה מארץ מצרים” (דברים כ, א). התורה מזהירה: אם אתה נמצא במלחמה בשדה הקרב, יש הרוגים ופצועים - אסור לך לפחד, “לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך המעלה מארץ מצרים”. גם בשעת מלחמה צריך האדם להתרומם בדרגה רוחנית ולהרגיש שהקב"ה אתו. וככה פוסק הרמב"ם (הלכות מלכים פרק ז הלכה טו), שאחרי שהאדם נכנס בקשרי מלחמה אסור לו לירא ולפחד, ואם הוא מתחיל לחשב ולפחד: 'מי אמר שאני אחזור מהמלחמה? יש לי ילדים קטנים בבית'. אומר הרמב"ם: “כל המתחיל לחשב מהמלחמה ומבהיל עצמו, עובר בלא תעשה וכל דמי ישראל תלויים בצוארו, ולכן הוא חייב למסר את נפשו ולנצח במלחמה.

פְּרִשֵׁת שִׁפְטִים

וְאִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה אֶת זֶה הֲרִי זֶה כְּמִי שֶׁשִּׁפְּךָ דְּמֵי הַכֹּל". שֶׁהֲרִי הַפְּחָד הוּא 'מַחְלָה מִדְּבָקָת' - וְלִכֵּן אִם אַתָּה תִּפְחָד יִרְאוּ אֶת זֶה עָלֶיךָ וְכָל אֱלוֹ 'שִׁיִּדְבְּקוּ' מִמֶּךָ וְיִקְבְּלוּ חֲלָשָׁה בְּמַלְחָמָה וְיִפְגְּעוּ, הַכֹּל עַל הָרֹאשׁ שֶׁלְּךָ.

דְּרֹכוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ

הַקַּב"ה רוֹצֵה שֶׁכָּל כֶּף נִבְטַח בּוֹ וְנִסְמָךְ עָלָיו, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּלִבּוֹ שׁוֹם פְּחָד. וְשֶׁנֶּזְכָּר "כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" - הַצּוּוִי הוּא לְזַכֵּר אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת וְהַנְּסִים וְהַיָּד הַחֲזָקָה וְהַזְרוּעַ הַנְּטוּיָה שֶׁהָיוּ בִּיציאת מִצְרַיִם (דְּבָרִים ד, לד). יֵשׁ כּוֹפְרִים שְׂאוֹמְרִים: "אֱלֹקִים הוּא כָּל כֶּף גָּדוֹל, לָמָּה אַתָּה חוֹשֵׁב שְׂאֲכַפֵּת לוֹ מִמֶּךָ?" וְזֶה לֹא נִכּוֹן! אוֹמֵר הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוֹשׁ (פְּרִשֵׁת כִּי תָבוֹא פֶּרֶק כּו פְּסוּק א), שֶׁלֹּא יִבְקֵשׁ מֵאַתָּנוּ הַקַּב"ה רַק שְׁנַחֲזִיק לוֹ יִתְבַּרֵךְ טוֹבָה, וְנִפְיֵר כִּי הוּא אֲדוֹן הַכֹּל וְהוּא הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לָנוּ תָמִיד. הַקַּב"ה נוֹתֵן לָנוּ כָּל כֶּף הַרְבֵּה דְּבָרִים טוֹבִים בְּחַיִּים, וְמָה הַתְּמוּרָה שְׂאֲנַחֲנוּ יְכוּלִים לָתֵת לוֹ? לְזַכֵּר "כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" - לְזַכֵּר בְּכָל רִגַע "כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי" (דְּבָרִים לב, לט), שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ עוֹשֶׂה לְאָדָם אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת בְּעוֹלָם.

וּמִמֶּשִׁיךְ הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוֹשׁ וְאוֹמֵר: כִּי זֶה דְּרֹכּוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ - מֵה שֶׁהָאָדָם מֵתַחִיל לְדַמֵּין בְּמַחְשְׁבוֹת שֶׁלוֹ - כִּי קִנְיָנוּ אֲשֶׁר רָכַשׁ כַּחוֹ וְעֵצֶם יָדוֹ עָשָׂה לוֹ - אָדָם שֶׁחוֹשֵׁב שֶׁזֶּה הַכֹּל 'אֲנִי', אֲנִי הַשִּׁקְעָתִי, אֲנִי טְרַחֲתִי בְּבִיזְנָס, שֶׁכִּנְעָתִי, דְּבַרְתִּי, עֲשִׂיתִי, פְּרִסְמָתִי, אָדָם כְּזֶה - אֲדוֹן הַכֹּל יְסִירֵנוּ מִמֶּנּוּ - הַקַּב"ה מִסִּיר אֶת הַשְּׁגָחָתוֹ וְהַצְּלָחָתוֹ מִמֶּנּוּ. כִּי אִם אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁאַתָּה עֲשִׂיתָ אֶת הַכֶּסֶף, אַתָּה הַצְּלָחָת - תִּסְתַּדֵּר לְבַד, וְהַקַּב"ה לּוֹקֵחַ

אתה לא עושה כלום

ממנו את כל מה שפבר נתן לו. אך החושב פי הכל שלו יתברר, ה' יעזבנו בידו.

'כל הכבוד לצה"ל?'

כשאתה אומר: אני לא עשיתי כלום, הכל אלקים עשה! יהיה לך הכל. אבל כשאתה חושב - שאתה עשית משהו, אם זה טלפונים אם זה לדבר עם אנשים, אם זה הצלחה במכירות, אלקים לוקח הכל והולך. וזה אותו הדבר במלחמה, כשאדם יוצא למלחמה ושוכח פי "ה' אלקיך עמך" שוכח שההצלחה של העם תלויה אך ורק ברצון ה', הוא חוטא ומכניס פחד בלבו ובלב ישראל. ולכן התורה מצוה שקדם היציאה למלחמה מכריזים ואומרים: "מי האיש אשר נרף הלבב ילך וישב לביתו" (דברים כ, ח), ומסבירים חז"ל (סוטה דף מד ע"א) "היירא ורף הלבב" - מעונות שבידו, ילך וישב לביתו. והפרוז ממשיך ואומר: "מי האיש אשר נטע פרום ולא חללו ילך וישב לביתו. מי האיש אשר ארס אשה ולא לקחה ילך וישב לביתו" (שם פסוקים ו - ז), וזה רצון השם. והשאלה מתבקשת, הרי בעת מלחמה צריך להוסיף לוחמים, לא להוריד לוחמים? והתשובה פשוטה, לא אתה נלחם, לא אתה מנצח, הקב"ה נלחם, ובשבילו לא משנה כמה חיילים יש. רק דרך התורה לצוות שייתנהג אדם במקצת בדרך הטבע ואחרי זה יפעל הנס (רבנו בחיי פרשת בשלח פרק יג פסוק יח). לכן צריך את מעט החיילים שנשארו. ואם חיים בדרך הזו, מנצחים במלחמה. אבל אם אתה תחשב "שכחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ח, יז), וכמו דעת ראש הממשלה הראשון שצוה לכתב ולפרסם: ישראל בטח בצה"ל - ולא ישראל בטח בהשם. וכך הכבוד

פְּרִשְׁת שׁוֹפְטִים

לְצַה"ל, הַקַּב"ה לְקַח אֶת הַהֲצִלָּה.

הַהֲצִגָּה שְׁלֹא נִגְמְרָה

בְּזִמְנֵי רַבֵּי חַיִּים מְבָרִיֶּסֶק וְצ"ל עָשׂוּ הַמְשַׁכִּילִים בְּעִירוֹ הַהֲצִגָּה, לְצַחֵק עַל הַפְּרִשָּׁה הַזֹּאת בַּתּוֹרָה, מָה הֵם עָשׂוּ? לְקַחוּ אֶת כָּל הַבְּמָה וּמְלֵאוּ אוֹתָהּ בְּחַיִּילִים חֲזָקִים עִם כָּלִי נֶשֶׁק, וְהַכְרוּז יוֹצֵא וּמְכַרִּיז: "מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חֲדָשׁ יִלְךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ" - שְׁלֹשִׁים אַחֲזוּ מֵהַחַיִּילִים הַבְּרִיּוֹנִים הֵלְכוּ. וְאִז כְּרוּז בּוֹסֵף "מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נִטַּע כָּרֶם וְלֹא חָלְלוּ יִלְךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ" - עוֹד שְׁלֹשִׁים אַחֲזוּ הוֹלְכִים. "מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַס אִשָּׁה וְלֹא לְקַחָהּ יִלְךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ" - הוֹלְכִים עוֹד כַּמָּה. "מִי הָאִישׁ הִירָא וְרַךְ הַלֵּבב יִלְךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ" - הֵלְכוּ כָּלֵם. נִשְׁאַרוּ רַק שְׁנֵי זְקֵנִים שֶׁהִתְחַפְּשׂוּ לְגְדוּלֵי הַדּוֹר, וְשְׁנֵי הַזְּקֵנִים הֵלְלוּ כָּל אֶחָד אוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: "בְּכַבּוֹד, תִּלְךְ אֶתָּה רֵאשׁוֹן". וְהֵם מְדַדִּים לְעֵבֶר זִירַת הַמְּלַחְמָה. מֵהַצַּד הַשְּׁנַי הָאוֹיְבִים מִתְקַרְבִּים וּמִתְקַרְבִּים, וְהַמְּסֻךְ יֵרֵד וְנִגְמְרָה הַהֲצִגָּה לְקוֹל צְחוּקֵם שֶׁל הַמְשַׁכִּילִים. כְּשֶׁסָּפְרוּ אֶת זֶה לְרַב הַעִיר הָרַב מְבָרִיֶּסֶק, הוּא אָמַר: "לָמָּה הֵם לֹא סִיְמוּ אֶת הַהֲצִגָּה? הֲרֵי בְּסוּף קָרָה שְׂאוֹתֶם שְׁנֵי גְדוּלֵי הַתּוֹרָה, שְׁנֵי הַקְּדוּשִׁים הֵלְלוּ נִצְחוּ אֶת כָּלֵם" (אוֹצְרוֹת הַתּוֹרָה כַּרְך הַ פְּרִשְׁת שׁוֹפְטִים עֲמוּד רַכָּה). "הַשֵּׁם יִלְחֶם לָכֵם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן" (שְׁמוֹת יֵד, יֵד). כְּשֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה בְּכַח הַתּוֹרָה וּמִבֵּין שְׁלֹא אַתָּה זֶה שְׁנִלְחַם אֶלֶּא "ה' אֵלֶיךָ עֲמֹד" וְאַתָּה מְכִיר לוֹ טוֹבָה עַל זֶה, הַנִּצְחוֹן בְּיָדֶךָ.

מְלַחְמַת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים

אִם נִתְבוֹנֵן נִרְאֶה שְׁלֹצְעָרְנוּ רָאינוּ אֶת זֶה בְּעֵינֵינוּ, פֹּה בְּמַדְיָנָה! מְדִינַת יִשְׂרָאֵל נִקְלָעָה לְמְלַחְמַת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים, מְכ"ו

אתה לא עושה כלום

אִיר עַד ב' סִינן תִּשְׁכַּח, הִיְתָה הַצְּלָחָה מְטָאוֹרִית, הִיוּ אָז אֵת כָּל הַסְּבוֹת לְהַפְסִיד בְּמִלְחָמָה, הִיָּה כְּשֶׁל בְּמוֹדִיעֵינוּ, לֹא הִיְתָה מִסְפִּיק תַּחֲמֻשָּׁת, כְּבָר הִתְכוּנְנוּ לְגִרוּעַ מְכַל. וְהַקְּבָה עֲשֵׂה נִסִּים וְנִפְלְאוֹת, וּבִשְׁשֵׁה יָמִים הַצְּלִיחוּ לְהַכְנִיעַ אֵת צְבָאוֹת עֲרַב. הַעֲרַבִּים עַד הַיּוֹם לֹא קוֹרְאִים לָהּ מִלְחָמַת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים, כְּדִי לֹא לְהַסְגִּיר אֵת הַבְּזִיּוֹן וְהַבוֹשָׁה שֶׁלָּהֶם שְׂמֵדִינָה קִטְנָה וְצַעֲרָה כָּל כֶּה נִצְחָה אוֹתָם בְּשֵׁשֶׁה יָמִים. הֵם לֹא מִסְגָּלִים. וְלֹא רַק הֵם, אֲלָא גַם כָּל אֱלוֹ שְׁשׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא מוֹכְנִים לְהַכִּיר בְּמִדִּינַת יִשְׂרָאֵל, כָּל אֱלוֹ שְׁשׁוֹנְאִים אֵת הַיְהוּדוֹת וְהַתּוֹרָה, לֹא מִסְגָּלִים לְהוֹצִיא מִדֶּל שְׁפִתֵיהֶם: 'מִלְחָמַת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים', הַעֲרַבִּים קוֹרְאִים לָהּ 'מִלְחָמַת יוֹנִי', יֵשׁ מְאוּיְבֵי יִשְׂרָאֵל שְׁקוֹרְאִים לָזֶה 'מִלְחָמַת הַמְּזוֹרַח הַתִּיכוֹן' אוּ 'מִלְחָמַת 1967', רַק לֹא 'מִלְחָמַת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים'. זֶה הִיְתָה הַפְּתָעָה לֹא רַק לְאוּיְבִים אֲלָא גַם לְאִנְשֵׁי הַצָּבָא שֶׁהַכִּירוּ בְּאֻמַּת אֵת כַּחוֹתֵיהֶם. הַגְּאוּהַ הַיִּשְׂרָאֵלִית עָלְתָה לְגַבְהָ, הִיוּ שֶׁהִשּׁוּ אֵת זֶה לְמִלְחָמַת דָּוִד וְגִלְגָּלִית (עֵינן שְׂמוּאֵל א פֶּרֶק יז פְּסוּק מ וְהַלְאָה), שֶׁדָּוִד הִקְטֵן נִצַּח אֵת גִּלְגָּלִית הַגְּדוֹל שֶׁהָיָה כְּלוֹ מִמֶּנּוּ (שֵׁם פְּסוּק ה), אִין יוֹתֵר גִּלְגָּלִית וְדָוִד מָלַךְ יִשְׂרָאֵל חֵי וְקִיָּם. הַבְּעֵינָה, שֶׁהָיָה הַבְּדִל עֲצוּם בֵּין דָּוִד אֲלֵיהֶם, דָּוִד כְּשֶׁבָא לְהַלְחֵם אָמַר לוֹ: אֵתָה בָּא אֵלַי בְּחָרָב וּבְחַנְיָה וְאִנִּי בָּא אֲלֵיךָ בְּשֵׁם ה' אֱלֹקִים צְבָאוֹת אֲשֶׁר חִרְפְּתָ" (שֵׁם פְּסוּק מֵה), וְזָרַק עָלָיו אֶבֶן אַחַת וְנִצַּח (שֵׁם פְּסוּק מֵט). עִם יִשְׂרָאֵל נִצַּחוּ אֲבָל שֶׁכָּחוּ לֹמַר שֶׁהֵם בָּאִים בְּשֵׁם ה', "כִּי לֹא בְּכַח יִגְבֵר אִישׁ" (שְׂמוּאֵל א, ב, ט), וְ"אִם ה' לֹא יִשְׁמֵר עִיר שְׂוֹא שֶׁקָּד שׁוֹמֵר" (תְּהִילִים קכז, א), כָּלֵם אָמְרוּ: "כָּל הַכְּבוֹד לְצַה"ל", אִין סוּף שְׁבַחִים לְרַמְטֶכ"ל, וְאִיפֹה הַקְּבָה בְּתַמוּנָה? לֹא אֶהֱבֵ אֵת הַדְּבָר הַזֶּה, וְלָכֵן הַקְּבָה שֵׁם בְּמַח שֶׁל הַשְּׁלִיטִים שֶׁהִיוּ מוֹכְנִים לְהַחְזִיר אֵת רַב הַשְּׁטַח שֶׁנִּכְבְּשׁ מִמְצָרִים וְסוּרְיָה תְּמוּרַת הַסֶּכֶם שְׁלוֹם. תִּשְׁעָה יָמִים אַחֲרֵי כְּבָר וְתָרוּ עַל הַכָּל. וְלֹא רַק זֶה, שְׁלֵשָׁה שְׁבוּעוֹת מִסִּיּוֹם הַמִּלְחָמָה הַמְצָרִים הַתְּחִילוּ מִלְחָמָה חֲדָשָׁה,

פְּרִשֵׁת שְׁפָטִים

'מִלְחַמַת הַהֶתְשָׁה', מֵה - 11 בְּיוֹנֵי 1967 עַד ל 7 בְּאוּגוּסֵט 1970, כָּל פְּעַם הַמְצָרִים מִנְסִים לְהַפְרֵ אֶת הַשְּׁקֵט בְּרִצּוּעוֹת הַקְּשׁוּרוֹת בֵּין מְצָרִים וְיִשְׂרָאֵל, מִנְסִים לְהַתִּישׁ אֶת יִשְׂרָאֵל. וּלְצַעֲרָנוּ גַם זֶה לֹא עֶזֶר לְהוֹרִיד אֶת הַגָּאוּה הַיִּשְׂרָאֵלִית.

מִלְחַמַת יוֹם כְּפוּר

וּמִכִּיּוֹן שֶׁלֹא הִבְנֵנו אֶת גְּדֹל הַנֶּס וְתִלְיָנוּ בְּכַחַי וְעֵצָם יָדֵי, שְׁבַע שָׁנִים אַחֵר כִּךְ הִגִּיעָה 'מִלְחַמַת יוֹם כְּפוּר'. בְּיוֹם הַכְּפוּרִים תִּשְׁל"ד, הָיָה מִיָּדַע מוֹדִיעֵינִי שֶׁהוֹלְכִים וּמִתְקַרְבִּים כַּחוֹת הָאוֹיֵב. בְּפִקּוּד הַצְּבָאִי וּבְמִמְשָׁלָה לֹא הָאֲמִינוּ שֶׁהַעֲרָבִים שָׁרֵק לִפְנֵי כַּמָּה שָׁנִים נִצְחָנוּ אוֹתָם נִצְחוֹן מְזַהֵיר, יַעֲזוּ לְבָא. וְגַם אִם הֵם יָבוֹאוּ, אֲנַחְנוּ נִרְאֶה לָהֶם אֶת נַחַת זְרוּעֵנוּ. וְהַמִּלְחָמָה פִּרְצָה כְּשֶׁלֹא הָיִינוּ בְּכֹלל מוֹכְנִים. מְצָרִים, סוּרְיָה, לְבָנוֹן, עִירָאק, לוּב, יַרְדֵּן, אַלְגֵּירָה, מְרוֹקוֹ, כָּלָם שׁוֹלְחִים מְשֻׁלְּחִים שֶׁל חֵילִים כְּדֵי שְׁיַעֲזְרוּ לְמְצָרִים וְסוּרְיָה נִגְדַּר מְדִינַת יִשְׂרָאֵל. כְּדֵי שֶׁנִּבֵּן מָה הָיָה אֲזֵי יַחֲסֵי הַכַּחוֹת נִדְבָר בְּמִסְפָּרִים:

הַמְצָרִים שְׁלָחוּ 350,000 חֵילִים, 627 מְטוֹסִי קָרָב, 2000 טַנְקִים, 1280 תוֹתָחִים.

הַסוּרִים שְׁלָחוּ 271,000 חֵילִים, 354 מְטוֹסִים, 1642 טַנְקִים, וְ - 675 תוֹתָחִים.

מִעִירָאק שְׁלָחוּ 95,000, 306 מְטוֹסִים, 1200 טַנְקִים, 600 תוֹתָחִים.

יַרְדֵּן שְׁלָחָה 69,360 חֵילִים 55 מְטוֹסִים, 540 טַנְקִים, 130 תוֹתָחִים.

סך הַכֹּל הָיוּ לְאוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל 785,360 חֵילִים!. 1,342 מְטוֹסִי קָרָב, 5,382 טַנְקִים, וְ - 2,685 תוֹתָחִים.

אתה לא עושה כלום

ולמדינת ישראל באותה העת היו רק 373,000 חילים, 476 מטוסי קרב, 2,100 טנקים, ו- 570 תותחים.

הערבים תכננו לעשות שואה! והממשל הישראלי צחק, הם היו שכורים מהנצחון של ששת הימים, והגאווה שלהם לא נתנה להם לפחד.

ואנו יודעים ש"גאות אדם תשפילנו" (משלי כט, כג), איזה צער, איזו נפילה, 2,656 הרוגים, 7,251 פצועים, 294 שבויים. כל זה בגלל הגאווה הסרוחה שהקב"ה כל כך מתעב (עיין משלי טז, ה). במלחמת ששת הימים היו יותר מדינות שנלחמו! סוריה, מצרים, ירדן, עיראק, לבנון, ערב הסעודית, מרוקו, אלג'יריה, לוב, טוניסיה, סודן, כל הערבים עשו קואליציה אחת, ויחסי הכחות היו גדולים יותר אצל אויבי ישראל, ועם כל זה הקב"ה החליט שנצליח ושתהיה הצלחה מזהירה. ורק תבינו שאני הנלחם לכם, ומכיון שלא הבינו, חפה הקב"ה שבע שנים עד מלחמת יום כפור אם יתפכחו. הקב"ה מאריך אפו וגובה את שולו (תלמוד ירושלמי ביצה פרק ג הלכה ח, ובמדרש רבה פרשת תולדות פרשה טז סימן ד).

עזרה מהקב"ה ברוחניות

לא רק בחיים הגשמיים האדם צריך לזכר שכל ההצלחות וכל הכח זה מהקב"ה, אלא גם בעניינים הרוחניים, וכמו שכתבו כפאן המפרשים (עיין באלשי"ך ובאור החיים כאן) לפרש את הפסוק "כי תצא למלחמה על אויבך" - שהיא מלחמת היצר הרע, שהוא האויב הגדול של האדם. "וראית סוס ורכב" - אתה רואה שיש לכחות הטמאה כחות אדירים, מרכבות של טמאה. הסוסים רומזים לשטף התאוות (עיין יחזקאל כג, כ). "עם רב ממך" - התאוות עצומות וגדולות, כל אבר בגוף רוצה לעשות את

פְּרִשְׁת שִׁפְטִים

הַתְּאֹהָה שְׁלוֹ: הַפֶּה, הַעֵינַיִם, הָאָזְנוֹיִם, הָרְגָלִים, הַיָּדַיִם. וְהָאָדָם שׁוֹאֵל אֵיךְ אֶפְשֶׁר לַעֲמֹד בְּזֶה?, וְהַתּוֹרָה עֹנֶה: "לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ עִמָּךְ" - הַקַּב"ה יַעֲזֹר לָךְ, רַק תִּרְצֶה לְהִטָּהֵר, הַבֵּא לְהִטָּהֵר מִסִּיעִים בְּיָדוֹ (שְׁבַת דָּף קד ע"א וַיּוּמָא דָּף לַח ע"ב). וְאַפְלוּ אִם הָאָדָם נִמְצָא בְּשִׁפְלַת הַמַּדְרָגָה בְּטַמְאָה וְתֹאֲוָה, אִם הוּא יִרְצֶה לְצִאת וּלְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה הַקַּב"ה יִסִּיעַ לוֹ, "לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (דְּבָרִים כ, א), הֲרִי עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם הָיוּ בְּמִ"ט שְׁעָרֵי טַמְאָה (עֵיין בַּסֵּפֶר פְּנֵי דוֹד לְהַחִיד"א פֶּרֶשֶׁת שְׁמוֹת אוֹת יא) וְהַקַּב"ה גָּאֵל אוֹתָם וְהוֹצִיא אוֹתָם מִשָּׁם. כִּכֶּה זֶה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהַקַּב"ה יוֹצִיא אוֹתוֹ מִהַטַּמְאָה, רַק שִׁירָאָה רְצוֹן וְיִתְחִיל, וְכִמוֹ שֶׁאוֹמֵר הַמַּדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה פֶּרֶשָׁה ה סִימָן ב), אָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: "אִם תִּפְתָּחוּ לִי פֶתַח כְּפֶתַחוֹ שֶׁל מַחֲט אֶפְתָּח לָכֶם כְּפֶתַחוֹ שֶׁל אוֹלָם.

אַלְמָלָא הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ

וְזֶה מֵה שֶׁהִגְמָרָא אוֹמֶרֶת (קִידוּשֵׁין ל ע"ב), אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִוִּי: יִצְרוּ שֶׁל אָדָם מֵתַגְבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם וּמִבְקֵשׁ לְהִמִּיתוֹ - הַיִּצֵּר הָרַע כָּל יוֹם מִחֲפֵשׁ לְבוֹא וּלְהַכְנִיעַ אֶת הָאָדָם, וְלִכֵּן הוּא מִנְסָה לְהַכְשִׁיל אוֹתוֹ בַּעֲבֵרוֹת כְּדִי שִׁיגְזֹרוּ עָלָיו מוֹת בְּשָׁמַיִם. שְׁנֵאמַר, "צוּפָה רָשָׁע לְצַדִּיק וּמִבְקֵשׁ לְהִמִּיתוֹ" (תְּהִלִּים לו, לב), וְאַלְמָלָא הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ אֵינֶן יָכוֹל לוֹ, שְׁנֵאמַר "ה' לֹא יַעֲזֹבֵנוּ בְּיָדוֹ" (תְּהִלִּים לו, לג). גַּם בְּפִחוֹת הַרוֹחָנִיִּים שֶׁלָּהּ אֵתָה צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁלֹּא עֲזַרְתָּ קַב"ה אֵתָה נוֹפֵל בְּיַד הַיִּצֵּר הָרַע. וְאִם הָאָדָם מֵתַחִיל לְדַמֵּינַן וְלַחֲשֹׁב: 'אֲנִי צַדִּיק', 'יֵשׁ לִי כַחוֹת לְהַתְגַּבֵּר עַל הַיִּצֵּר', אוֹמֵר הָאֱלֹשִׁיף הַקְּדוּשׁ: אֵתָה יוֹדֵעַ מֵה יִקְרָה? שֶׁהַקַּב"ה יִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ. כִּי דִרְכוֹ יִתְבַּרֵּךְ לְאִישׁ הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ כִּי קִנְיָנוּ אֲשֶׁר רָכַשׁ - בֵּין קִנְיָן רוּחָנִי וּבֵין קִנְיָן גְּשָׁמִי - כַחוֹ וְעֵצִים יָדוּ עֲשָׂה לוֹ, אֲדוֹן הַכֹּל יִסְרְנוּ מִמֶּנּוּ. כָּל

אתה לא עושה כלום

ההצלחה בעבודת השם תסתלק. אך החושב שהכל שלו יתברך ה' יעזבנו בידו - הקב"ה יתן לך להצליח בכל אשר תפנה.

בדיקה עצמית

לסיום נבאר מהו הסימן כדי לבדוק את עצמנו, אם אנחנו תולים את ההצלחות בבורא או גם בעצמנו?

הבדיקה לזה היא בשעת נסיון, ונבאר: מה קורה כשאדם רוצה לעשות איזו מצוה גדולה ורוצה להצליח, אבל פתאום הכל נהפך, שום דבר לא מסתדר לו. אם האדם מצטער: "כמה השקעתי, כמה טרחתי" והוא מתעצבן על מה שהוא לא הצליח, זה סימן שהוא חושב שהוא עשה משהו. אבל אם הוא לא מתאכזב אלא מקבל באהבה שזה רצון השם, סימן שהוא יודע שכל ההצלחות הן מהבורא יתברך.

לפעמים אדם זוכה לחבר חבור, מוציא ספר, וכשהוא מנסה למכר את הספר לא הולך לו. בסוף הוא מתיאש ומחליט לתת אותו בחנם, וגם על זה אנשים עושים פרצופים, ולא רוצים לקחת את הספר: "אין לי מקום בבית, הספר שלך גדול מדי", מי שעושה את מעשיו לשם שמים הוא מקבל באהבה. אבל מי שחושב שהוא טרח והוא כתב והוא הדפיס והוא הוציא הוא נשבר לגמרי, והוא כבר לא יוציא עוד ספרים.

הדגמא מהרמח"ל

יש לנו דגמא מאלפת מקדוש עליון, הרב משה חיים לוצאטו זצ"ל. בזמנו רדפו אותו מאד, כי חשדו בו שהוא חלילה ממשיך את כת שבתאי צבי, ואותם אויבים שמעו שהרמח"ל הפקיד אצל

פְּרִשֵׁת שְׁפָטִים

רבו רבי ישעיה באסאן את כל כתבי היד שלו, ארבעים ספרים בהעתק יחיד, והם באו לרבו ובקשו ממנו לשרוף את כתבי היד. הרב כמובן סרב לזה והם צערו אותו. כששמע את זה הרמח"ל הוא כותב לרבו באגרת (אגרת קלה) וזה לשונו: הנה כבוד תורתו אינו צריך לעצתי, אמנם אם בשל תבת הספרים [היא התבה המלאה בארבעים ספרי הרמח"ל שהיו כתובים בכתב יד יחיד בעולם ללא העתק] כל הסער הגדול הזה, יצוה כבוד תורתו ויקחוה אצלו וישרפנה לעיניו. ובעל הגמול ישלם חמה ונקם למי שגרם לזה ולבו לא הטהר לשמים.

ובאגרת אחרת (אגרת קמו) הוא מעיד על עצמו: איני רודף כבוד, איני מבקש גדלה, מה לי אפוא אם ידברו עלי רעה או טובה. ובאגרת נוספת (אגרת קיח) שכתב על כך שפווהו לחתם שלא יפרסם את חבוריו, הוא כותב: וכי יאמרו מדוע לא יצילך השם? אף אני אשיבם, אני שלו וכל העולם שלו, ואם הוא רוצה בזה אני מה אכפת לי.

זה נקרא לחיות את הכתוב "וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל" (דברים ח, יח), הוא ורק הוא. ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו.

יהי רצון שנזכה להשגחת ה' תמידית מתוך ישועה ורחמים אמן
פן יהי רצון.